

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania A. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w W.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 24 lutego 2022 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 grudnia 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 11 lutego 2021 r., oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 30 stycznia 2020 r., mocą którego oddalono jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, (...) Oddział w W. z dnia 16 sierpnia 2018 r., odmawiającej A. K. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ do dnia 1 stycznia 1999 r. nie został udowodniony wymagany okres składkowy i nieskładkowy 25 lat oraz nie została spełniona przesłanka 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W sprawie ustalono, że decyzją z dnia 10 lipca 2018 r. Komisja do spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego uznała działalność A. K. za artystyczną oraz ustaliła datę rozpoczęcia

działalności jako solista wokalista od dnia 3 czerwca 1975 r. Składki z tytułu prowadzenia tej działalności nie były regulowane przez ubezpieczonego. W dniu 19 lipca 2018 r. A. K. złożył do organu rentowego pismo, w którym wniósł o naliczenie zaległych składek emerytalnych z tytułu pracy artystycznej jako solista-wokalista za okres od 3 czerwca 1975 r. do 31 grudnia 1998 r. oraz o objęcie go ubezpieczeniem społecznym w tym okresie. Postanowieniem z dnia 27 listopada 2018 r. organ rentowy odmówił wznowienia postępowania w sprawie objęcia A. K. ubezpieczeniem społecznym z tytułu pracy artystycznej od 3 czerwca 1975 r. do 31 grudnia 1998 r. z racji na przedawnienie składek, które powoduje wygaśnięcie zobowiązania.

Sąd Apelacyjny uznał, że żądanie ubezpieczonego umożliwienia mu opłacenia zaległych składek za okres od 3 czerwca 1975 r. do 31 grudnia 1998 r. oraz objęcia go ubezpieczeniem społecznym z tytułu działalności artystycznej i uwzględnienia tego okresu celem ustalenia prawa do emerytury wcześniejszej – nie jest uzasadnione. Sąd ten wskazał, że przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423, dalej jako ustawa systemowa) regulują sytuację twórców i artystów od dnia jej wejścia w życie, to jest od 1 stycznia 1999 r. Wynikający z tych przepisów sposób i termin opłacania składek przez twórców i artystów nie mogą mieć zastosowania do stanów zaistniałych w okresie, kiedy przepisy te nie obowiązywały. Innymi słowy, wymagalność składek w okresie przed 1 stycznia 1999 r. określają przepisy regulujące tę materię przed wskazaną datą.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik ubezpieczonego, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego, a mianowicie: czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma obowiązek objąć ubezpieczeniem społecznym wnioskodawcę, po przedstawieniu przez wnioskodawcę z zachowaniem siedmiodniowego terminu decyzji Komisji do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców, zawierającej wskazanie okresów działalności twórczej, w sytuacji gdy nastąpiło przedawnienie składek za okres, który wskazano w tej decyzji?; czy może wydać decyzję odmowną? Dalej wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawa w

odniesieniu do art. 83 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej oraz na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Mając powyższe na uwadze, wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Istotne zagadnienie prawne powinno kotwiczyć się w regulacji prawnej, która powinna zostać przeanalizowana i opracowana, tak aby to wpierw sam skarżący mógł stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., III UK 206/13). W rozpoznawanej sprawie skarżący sformułował zagadnienie prawne bez wskazania przepisów prawa, na gruncie którego się ono ujawniło, a wskazana argumentacja sprowadza się jedynie do cytowania orzeczeń. W tym kontekście należy też zauważyć, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw.

Do dnia 31 grudnia 1998 r., w myśl art. 1 ustawy z dnia 27 września 1973 r. o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin (Dz.U. z 1983 r. Nr 31, poz. 145 ze zm.) osoby wykonujące działalność twórczą miały prawo do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie przepisów ustawy. Termin zapłaty składek określały przepisy aktów wykonawczych do tej ustawy, to jest odpowiednie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 1973 r. w sprawie wykonania ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin (Dz.U. z 1974 r. Nr 1, poz. 1 ze zm.), wydanego na podstawie art. 8 ust. 2 tej ustawy - w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 1983 r., znowelizowane na podstawie

rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 stycznia 1984 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykonania ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin (Dz.U. Nr 9, poz. 35). Kolejnym aktem prawnym było rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 1987 r. w sprawie wykonania ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin (Dz.U. Nr 26, poz. 145 ze zm.), następnie zaś rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz.U. Nr 7, poz. 41 ze zm.).

Natomiast przepisy ustawy systemowej regulują sytuację twórców i artystów od dnia jej wejścia w życie, to jest od 1 stycznia 1999 r. Stosownie do art. 5 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 291, dalej jako ustawa emerytalna) przy ustaleniu prawa do emerytury lub renty dla płatnika składek zobowiązanego do opłacania składek na własne ubezpieczenie emerytalne i rentowe nie uwzględnia się okresu, za który nie zostały opłacone składki, mimo podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym w tym okresie. Oznacza to, że dla uzyskania prawa do spornego świadczenia nie jest wystarczające samo ustalenie faktu prowadzenia działalności artystycznej i podleganie z tego tytułu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Prawdą jest, że odwołujący się po dniu 31 grudnia 1998 r. (data wejścia w życie ustawy emerytalnej) nie był objęty ubezpieczeniem, nie daje to jednak podstawy do niestosowania przepisu względem okresów powstałych i zamkniętych wcześniej. Staje się to zrozumiałe, jeśli uwzględni się, że odwołujący się dochodzi prawa do emerytury pod rządem aktualnie obowiązujące ustawy emerytalnej, a zatem jest obowiązany spełnić przesłanki w niej zawarte, w tym określone w art. 5 ust. 4. Niezależnie od tego należy wskazać na art. 5 ust. 5 ustawy emerytalnej, który wprost określa, że do wnioskodawcy znajduje odpowiednie zastosowanie ust. 4 przepisu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2021 r., II USKP 13/21, LEX nr 3123868).

Natomiast w odniesieniu do przesłanki dotyczącej potrzeby wykładni przepisów prawa w zakresie art. 83 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej, skarżący nie

wspomniał, że powołany przez niego wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2017 r. (II UK 708/15), dotyczył przedawnienia należności składkowych za okres od 15 września 2001 r. do 30 września 2001 r., to jest okresu po dniu 31 grudnia 1998 r.

To co ma zaś świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu. Taka konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dyskwalifikuje jego zasadność już na samym wstępie.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.